

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๗๗ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ เล่มที่ ๔

บทบรรณาธิการ

คำถาม ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔
ธนาคารที่โจทก์นำเช็คไปเข้าบัญชีเพื่อเรียกเก็บเงิน ถือเป็นสถานที่ที่ความผิดเกิดขึ้นหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๖๕๙/๒๕๖๖

จำเลยออกเช็คพิพาท จำนวน ๕ ฉบับให้แก่โจทก์และภริยาโจทก์เพื่อชำระค่าห้องชุด
โจทก์นำเช็คพิพาทไปเข้าบัญชีโจทก์ที่ธนาคาร ท. สาขาถนนวิทญู ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของ
ศาลชั้นต้น เพื่อเรียกเก็บเงินจากบัญชีเงินฝากของจำเลยที่ธนาคาร ท. สาขาตลาดใหม่ทุ่งครุ
ซึ่งอยู่นอกเขตอำนาจของศาลชั้นต้น เช็คพิพาทถูกธนาคารเจ้าของเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินทุกฉบับ
โจทก์จึงนำเช็คพิพาทมาฟ้องเป็นคดีนี้ ศาลล่างทั้งสองพิพากษายืนตามกันมาว่า ความผิดเกิดขึ้น
เมื่อธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็ค สถานที่ตั้งของธนาคารที่ปฏิเสธการจ่ายเงินเป็นสถานที่
ที่ความผิดเกิดขึ้น หาใช่เกิดขึ้นที่สถานที่ตั้งของธนาคารที่โจทก์นำเช็คเข้าบัญชีเพื่อเรียกเก็บหรือ
เป็นความผิดที่เกิดขึ้นเกี่ยวเนื่องกันหลายท้องที่ ศาลชั้นต้นจึงไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้
ให้ยกฟ้องโจทก์

เห็นว่า คำว่า มูลคดี หมายถึงต้นเหตุอันเป็นที่มาแห่งการโต้แย้งสิทธิอันจะทำให้โจทก์
เกิดอำนาจฟ้อง ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คเกิดขึ้นเมื่อเช็คถูกธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน
สถานที่ที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินเป็นสถานที่ที่มูลคดีเกิด แม้ธนาคาร ท. ทุกสาขาจะใช้ระบบ
หักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (ICAS) ก็ตาม แต่ระบบดังกล่าวหน้าที่
ปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คยังคงเป็นของธนาคารเจ้าของเช็คดั้งเดิม เมื่อธนาคารเจ้าของเช็คปฏิเสธ
การจ่ายเงินตามเช็คก็จัดทำใบคืนเช็คส่งไปยังศูนย์เคลียร์ริงเพื่อส่งต่อไปยังธนาคารที่เรียกเก็บ
แล้วธนาคารที่เรียกเก็บทำการออกใบแจ้งผลเช็คคืนกับส่งใบคืนเช็คและเช็คต้นฉบับคืนให้แก่ลูกค้า
ระบบหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (ICAS) จึงเป็นเพียงวิธีการปฏิบัติ
เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้าธนาคาร เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการเรียกเก็บ
เงินตามเช็คให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้นกว่าวิธีเรียกเก็บแบบเดิม ๆ **ธนาคารที่เรียกเก็บหาได้มีหน้าที่**
ปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คและออกใบคืนเช็คโดยลำพังไม่ จึงเป็นเพียงตัวแทนธนาคารเจ้าของ
เช็คในการส่งมอบใบคืนเช็คให้แก่โจทก์เท่านั้น ส่วนพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทาง
อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๒๒, ๒๓ เป็นเรื่องความมีผลของการส่งและการรับข้อมูล
อิเล็กทรอนิกส์ มิได้มีผลทำให้หน้าที่ปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คโอนไปเป็นหน้าที่ของธนาคาร
ที่เรียกเก็บตามที่โจทก์ฎีกาด้วยไม่ จึงถือไม่ได้ว่ามูลคดีเกิดขึ้นที่ธนาคาร ท. สาขาถนนวิทญู
คดีโจทก์จึงอยู่นอกเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น

คำถาม ปลอมหนังสือมอบอำนาจนำสลากออมสินของผู้อื่นไปเป็นหลักประกันในการขอปล่อยชั่วคราว ต่อมาศาลลงโทษในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลไปแล้ว พนักงานอัยการฟ้องจำเลยในความผิดฐานปลอมเอกสารอีก เป็นฟ้องซ้ำหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๓๙๕/๒๕๖๖

ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๓๑ (๑), ๓๓ กฎหมายดังกล่าวให้ศาลมีอำนาจพิเศษในการสั่งลงโทษจำเลยได้โดยไม่ต้องมีผู้ใดร้องขอหรือเป็นโจทก์ฟ้อง ส่วนความผิดของจำเลยคดีนี้เป็นเรื่องปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอมโดยพนักงานอัยการเป็นโจทก์ จึงเป็นคนละเรื่องคนละประเด็นกับความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ดังนั้น แม้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งลงโทษจำคุกจำเลยและคดีถึงที่สุดแล้ว สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์คดีนี้ย่อมไม่ระงับไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๔)

คำถาม ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามฟ้อง ให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังแทน ศาลอุทธรณ์ไม่เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขัง จำเลยฎีกาขอให้รอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษโดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกา ดังนี้ฎีกาของจำเลยต้องห้ามตามกฎหมายหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๓๐๗/๒๕๖๖

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามฟ้อง ให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังแทน ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาไม่เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังแทน แต่ยังพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามฟ้อง คำพิพากษาศาลอุทธรณ์จึงเป็นการพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้น มิใช่พิพากษากลับ จึงห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ ตรี ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ ที่จำเลยฎีกาขอให้รอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษจำคุก เป็นฎีกาโต้แย้งดุลพินิจในการลงโทษของศาล จึงเป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงต้องห้ามมิให้ฎีกาตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว ทั้งเป็นกรณีที่ไม่อาจรับรองให้ฎีกาข้อเท็จจริงได้ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

คำถาม คดีต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง การยื่นฎีกาและคำร้องขอให้อนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาฎีกา หากผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและ

ลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง และศาลชั้นต้นสั่งรับฎีกามา จะเป็นฎีกาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๑๒๙/๒๕๖๖

ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ให้จำเลยฟังเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๕ โดยศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้นลงโทษจำคุก จำเลยไม่เกิน ๕ ปี จึงเป็นคดีที่ต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง หากจำเลยประสงค์จะใช้สิทธิฎีกาตามเงื่อนไขในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ จำเลยก็ชอบที่จะดำเนินการใช้สิทธิดังกล่าวให้ถูกต้องภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้จำเลยฟัง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๖ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ จำเลยต้องยื่นคำร้องภายในวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๖ ปรากฏว่าจำเลยยื่นฎีกาพร้อมคำร้องขอให้ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์อนุญาตให้จำเลยฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ อันเป็นวันล่วงพ้นระยะเวลาที่จำเลยมีสิทธิฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ได้เสียแล้ว คำร้องดังกล่าวของจำเลย จึงเป็นการปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้จำเลยฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง และศาลชั้นต้นสั่งรับฎีกาของจำเลยมานั้น จึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัยให้

คำถาม คดีอาญาที่ราษฎรเป็นโจทก์และมีคำขอบังคับให้ชดใช้เงินคืน ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยและให้ชดใช้เงินคืน จำเลยอุทธรณ์ ดังนี้ จะต้องเสียค่าขึ้นศาลในส่วนแพ่งหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๓๓๐/๒๕๖๖

คดีนี้เป็นคดีอาญา ซึ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๕๒ กำหนดไว้ว่าในคดีอาญาทั้งหลาย ห้ามมิให้ศาลยุติธรรมเรียกค่าธรรมเนียมนอกจากที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ซึ่งบทบัญญัติในหมวดนี้ ในส่วนของจำเลยไม่ได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น จึงต้องบังคับไปตามบทบัญญัติดังกล่าว เมื่อค่าขึ้นศาลเป็นค่าธรรมเนียมอย่างหนึ่ง จำเลยจึงไม่ต้องเสีย ดังนั้น แม้จำเลยทั้งสามมิได้เสียค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์มาด้วย ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ก็มีอำนาจวินิจฉัยในคดีส่วนแพ่ง

คำถาม มูลความแห่งคดีเป็นการชำระหนี้อันแบ่งแยกมิได้ จำเลยร่วมคนหนึ่งยื่นอุทธรณ์ โดยนำเงินค่าฤชาธรรมเนียมที่ต้องใช้แก้โจทก์มาวางศาลครบถ้วนแล้ว จำเลยร่วมอีกคนหนึ่ง ยื่นอุทธรณ์จะต้องวางเงินค่าฤชาธรรมเนียมที่ต้องใช้แก้โจทก์ในการยื่นอุทธรณ์อีกหรือไม่ และหาก ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องจำเลยร่วมที่ยื่นอุทธรณ์โดยนำเงินค่าฤชาธรรมเนียมที่ต้องใช้แก้โจทก์ มาวางศาลในการยื่นอุทธรณ์จะร้องขอให้คืนเงินที่วางนั้นได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๐๖๘/๒๕๖๖

เงินค่าฤชาธรรมเนียมใช้แทนโจทก์ที่จำเลยที่ ๑ ต้องวางต่อศาลพร้อมอุทธรณ์นั้นเป็น การปฏิบัติตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๙ ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ แต่เนื่องจากศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ และมูลความแห่งคดีนี้เป็นการชำระหนี้อันแบ่งแยกมิได้ เมื่อจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นจำเลยร่วมคนหนึ่ง ได้นำเงินค่าฤชาธรรมเนียมที่ต้องใช้แก้โจทก์มาวางศาลครบถ้วนแล้ว จึงมีผลถึงจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นจำเลยร่วมกับจำเลยที่ ๒ ด้วย จำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องวางเงินค่าฤชาธรรมเนียมที่ต้องใช้ แก้โจทก์ในการยื่นอุทธรณ์อีกเพื่อไม่ให้เป็นการซ้ำซ้อนเท่านั้น **หาใช่เป็นการที่จำเลยที่ ๒ วางเงิน แทนจำเลยที่ ๑ ไม่** และเงินค่าฤชาธรรมเนียมดังกล่าวเป็นเพียงเงินที่วางไว้เพื่อเป็นประกันว่า หากในที่สุดศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ผู้อุทธรณ์ต้องรับผิดชอบชำระค่าฤชาธรรมเนียมแทนคู่ความที่ชนะ คดีแล้ว ผู้ชนะคดีจะมีสิทธิได้รับค่าฤชาธรรมเนียมที่ได้ออกใช้ก่อนจากเงินที่ผู้อุทธรณ์วางไว้ **หาใช่เป็นการวางเพื่อชำระหนี้แก่คู่ความฝ่ายชนะคดีในศาลชั้นต้นไม่** จึงต้องถือว่าเงินดังกล่าว ยังเป็นของผู้อุทธรณ์ เมื่อปรากฏว่าศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ให้จำเลยที่ ๒ ชนะคดี และให้จำเลย ที่ ๑ ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมในศาลชั้นต้นแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ ๕,๐๐๐ บาท ค่าฤชาธรรมเนียมในศาลชั้นต้นระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๒ และค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ ให้เป็นพับ จำเลยที่ ๒ ก็ชอบที่จะร้องขอให้คืนเงินที่วางนั้นได้

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์

บรรณาธิการ